

NEAGU DJUVARA

Neagu Djuvara (n. 18 august 1916, București) este un istoric, diplomat și filolog român, s-a născut într-o familie de origină aromână, așezată în țările române la sfârșitul secolului al XVIII-lea și care a dat mulți oameni politici, diplomați și universitari. Tatăl său, Marcel Djuvara, șef de promoție la Politehnica din Berlin-Charlottenburg în 1906, a murit căpitan de Geniu în armata română în cursul mării epidemii de gripă spaniolă din 1918. Tinca Grădișteanu, mama sa, aparține a ultimei generații dintr-un neam de mari boieri munteni.

Neagu Djuvara și-a făcut studiile la Paris, licențiat în litere la Sorbona (istorie, 1937) și doctor în drept (Paris, 1940). Participă la campania din Basarabia și Transnistria ca elev-ofițer de rezervă (iunie - noiembrie 1941), fiind rănit aproape de Odesa.

Intrat prin concurs la Ministerul de Externe în mai 1943, este trimis curier diplomatic la Stockholm în dimineața zilei de 23 august 1944, în legătură cu negocierile de pace cu Uniunea Sovietică, reprezentată de doamna Kollontai. Numit secretar de legație la Stockholm de guvernul Sănătescu, va rămâne în Suedia până în septembrie 1947, când comuniștii preiau și acest minister.

Implicat în procesele politice din toamna lui 1947, hotărăște să rămână în exil, militând până în 1961 în diverse organizații

al exilului românesc (secretar general al Comitetului de Asistență a Refugiaților Români, la Paris; ziaristică; Radio Europa Liberă; secretar general al Fundației Universitare „Carol I”).

În 1961, pleacă în Africa, în Republica Niger, unde va sta douăzeci și trei de ani în calitate de consilier diplomatic și juridic al Ministerului nigerian al Afacerilor Străine și, concomitent, profesor de drept internațional și de istorie economică, la Universitatea din Niamey.

Între timp, reluate studiile de filosofie la Sorbona. În mai 1972, obține doctoratul de stat (docența) la Sorbona cu o teză de filosofie a istoriei; mai târziu, obține și o diplomă a prestigiosului Institut național de limbi și civilizații orientale de la Paris (INALCO).

Din 1984 este secretar general al Casei Românești de la Paris, până după decembrie 1989, când se întoarce în țară. Din 1991 în 1998 este profesor - asociat la Universitatea din București. E membru de onoare al Institutului de Istorie „A.D. Xenopol” din Iași și a Institutului de Istorie „N. Iorga” din București.

A fost decorat cu Marea Cruce a Ordinului național „Serviciul Credincios”.

Lucrări publicate: *Le droit roumain en matière de nationalité*, Paris, 1940, *Démétrius Cantemir, philosophe de l’Histoire*, în *Revue des études roumaines*, Paris, 1973, *Civilisations et lois historiques, Essai d’étude comparée des civilisations*, Mouton, Paris - Haga, 1975 (carte premiată de Academia Franceză), *Între Orient și Occident. Țările române la începutul epocii moderne*, Humanitas, 1995, *Aromânii: istorie, limbă, destin*, ed. Fundației Culturale Române, 1996, *O scurtă istorie a românilor povestită celor tineri*, seria Istorie, Humanitas, 1999, *Cum s-a născut poporul român*, seria Humanitas Junior, 2001, *Mircea cel Bătrân și luptele cu turcii*, seria Humanitas Junior, 2001, *De la Vlad Țepeș la Dracula*

vampirul, Humanitas, 2003, Scrisorile spătarului Nicolae Milescu, roman, Humanitas, 2004, Există istorie adevărată?, Humanitas, 2004, Amintiri din pribegie, Humanitas, 2005, Thocomerius - Negru Vodă. Un voivod cuman la începuturile Țării Românești, Humanitas, 2007, Războiul de șaptezeci și șapte de ani și premisele hegemoniei americane (1914 - 1991), Humanitas, 2008

1. Considerați că România de azi este diferită de cea anterioară anului 1989? Din această perspectivă, se poate vorbi, din perspectiva dumneavoastră, de o magistratură de dinainte de 1989 și de una de după 1989?

Fără îndoială, există o magistratură de după decembrie 1989, nu însă pe toată linia. Mai întâi, mulți dintre magistrații promovați cum spuneți dumneavoastră mai sus „pe criteriile politice” au rămas în funcțiune, majoritatea celor mai vârstnici continuând să fie, foarte probabil, „îmbibați” de mentalitatea comunistă și deci incapabili de a fi nepărtinitori în procese în care sunt implicați foștii (nenumărați) adversari ai fostului regim și nedreptățiți în acea vreme. În al doilea rând, trebuie subliniat că cele trei mari instanțe ale magistraturii Consiliul Superior al Magistraturii, Curtea Constituțională și Curtea Supremă (fosta Casație) au fost împănate de Ion Iliescu (om învinuit de crime în decembrie 1989 și pentru mineriadele din 1990-1992) cu o majoritate de magistrați devotați grupului său politic și *care blochează astfel toate încercările temeinice de „reformări ale sistemului judiciar”*.

2. Ar trebui trecută cu vederea colaborarea unor magistrați cu serviciile Securității, dată fiind experiența și competența acumulată (știut fiind că un bun specialist se formează în mulți ani) sau ar trebui ca aceste persoane să fie expuse și îndepărtate din profesie? Soluția din

Germania de Est, unde, după căderea zidului și reunificare, judecătorii din perioada comunistă au fost îndepărtați, este cea mai bună?

Fără nicio îndoială, magistrații dovediți de colaborare cu fosta Securitate sau de strânse legături cu fosta nomenclatură comunistă trebuie să fie îndepărtați din profesie. N-ar fi nicio nedreptate și nici riscul să fie reduși la sărăcie. Le este, în tot cazul, larg deschisă profesia de avocat, în care ar excela.

3. Considerați că și în prezent, în lume și în România, puterea politică exercită influență sau control asupra magistraților? În ce modalitate? Prin ce pârgii?

Nici aici nu e nicio îndoială. Faptul că de 20 de ani nu s-a putut începe procesul celor care au inventat „teroriștii lui Ceaușescu” și au provocat moartea a 1.000 de tineri numai la București este numai și numai din cauza unei categorice opreliști de la guvern sau de la președinție. A recunoscut-o însuși președintele Băsescu în cursul ultimei sale confruntări cu cei doi candidați adversari.

4. Dacă ar trebui să vă adresați unei instanțe din România, pentru a vă ocroti un drept, ați avea încredere în sistem, în general, și în judecător, în special? Există vreo diferență între ceea ce ar trebui să fie un judecător și ceea ce el este, în realitate?

N-aș avea încredere. Mi-am dat deja seama la începutul anilor 1990 ce greu mi-a fost să redobândesc cele zece hectare la care o nouă lege îmi dădea dreptul. Se găseau fel de fel de tertipuri, pentru a întârzia sau chiar refuza cererea mea. De pildă, legea spunea că dovezile se poate aduce ori printr-un document oficial în scris ori prin doi martori. Dar când m-am

prezentat la prima convocare la tribunalul din Brăila cu un certificat de la arhiva orașului, că posedam în 1948 50 de hectare, mi s-a cerut să vin la o nouă convocare și cu doi martori. Ceea ce am făcut, după ce i-am căutat în satul unde avusesem moșia. De ce fusese nevoie de dubla dovadă, când legea vorbea numai de una sau cealaltă?

Dar nu e singura dovadă pe care o am. De la rude și cunoscuți de-ai mei, știu nenumărate exemple de piedici care s-au pus de judecători în mod abuziv. Așadar, există o diferență afară de cazul în care mai tinerii magistrați de câțiva ani încoace, ar avea cu totul altă mentalitate, ceea ce eu sper.

5. Ce socotiți că ar trebui să facă membrii acestui corp profesional pentru întărirea independenței și sporirea încrederii publicului în actul de dreptate? Cum ar trebui să se comporte un judecător? S-a născut oare judecătorul ideal?

Dacă ar fi îndepărtați magistrații maculați, cum am spus mai sus, nu atât de la judecători ar veni problemele ci de la politicieni. În corpul profesional, singurul element care ar „spori încrederea publicului în actul de dreptate” ar fi *stârpirea oricărei corupții*. Unul dintre mijloacele pe care le-aș preconiza, pe lângă *educația morală*, ar fi o *substanțială mărire a lefurilor întregului cap judiciar*, așa cum a procedat de veacuri Marea Britanie. E aberant să vii cu argumentul egalității între toți funcționarii statului; un judecător nu e un contabil sau un conțopist de primărie, e un om care trebuie, întâi de toate, ferit de ispită de înavuțire necinstită.

Judecătorul ideal nu s-a născut până acum, nici la noi, nici altundeva. Dacă citim bine *Biblia*, aflăm că și Solomon, la bătrânețe, s-a prosti!